

Mattheüs 5:7 – Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden

Ik weet niet of u dit herkent, maar laat ik het bij mezelf houden. Soms zie je op tv van die reclames voor de één of andere loterij waarbij dan met grote nadruk wordt gezegd, als je één of meerdere loten koopt, dat je dan een goed doel steunt. Ik merk dan dat ik me daar aan erger. Want goede doelen steunen kun je veel beter doen door gewoon je geld weg te geven aan een goede organisatie dan door een lot te kopen. Want in loterijen gaat het uiteindelijk om het winnen van een groot bedrag. Of jij of een ander wordt misschien wel miljonair en verrijkt zich dus zonder enige inspanning door een loterij te winnen en we sussen ons geweten door te zeggen dat er goede doelen gesteund worden. Dat wringt ergens, de indruk wordt gewekt dat meedoen aan een loterij een vorm van barmhartigheid is, terwijl het werkelijke motief de eigen kas spekken is. Niet het welzijn van de hulpbehoevende is het doel, maar je eigen welzijn!

Jezus roept ons in de Bergrede op om barmhartig te zijn. Wat is nu eigenlijk barmhartigheid tonen. In één van Jezus' bekendste verhalen legt Jezus dat uit. Het is het verhaal dat wij kennen als de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan uit Lukas 10. De directe aanleiding voor deze gelijkenis is dat een Schriftgeleerde met de vraag bij Jezus komt hoe hij het eeuwige leven kan beërven. Nu, dat wist de Schriftgeleerde wel. God liefhebben boven alles en je naaste liefhebben als jezelf. Om zichzelf te rechtvaardigen wilde de Schriftgeleerde wel weten wie dan eigenlijk je naaste is. En dan gaat Jezus vertellen. Iemand reist van Jeruzalem naar Jericho, maar valt in handen van rovers. De rovers nemen de man zijn bezittingen af en laten de arme man half dood langs de weg liggen. Terwijl hij daar ligt komt er een priester langs. Een priester is een voorganger of ouderling, zou je kunnen zeggen. De priester zag hem, maar ging toch aan de overkant van de weg voorbij. Mogelijk was hij bang zich met een dode te besmetten, zodat hij onrein zou worden en dan niet z'n dienst in de tempel zou kunnen doen. Daarna kwam een Leviet voorbij. Levieten zijn de koster van de tempel. Maar ook deze Leviet ging aan de andere kant van de weg voorbij. Niet lang daarna kwam er weer iemand voorbij. Een Samaritaan. Iemand van een vijandig volk. De hulp komt dus uit totaal onverwachte hoek. En deze Samaritaan laat z'n hart spreken. Hij toont barmhartigheid. Hij verzorgt de wonden van de arme man, tilt hem op z'n ezel, brengt hem naar de herberg en betaalt de verzorging. Op de vraag 'wie is mijn naaste' vertelt Jezus dit verhaal en Hij beëindigt het verhaal

met een wedervraag. Wie is de naaste geweest voor de gewonde man? Hij draait het om. De Schriftgeleerde wilde weten wie wel en wie niet zijn naaste is. Vermoedelijk dacht hij alleen aan z'n eigen volk. Maar Jezus laat hem zien dat iemand die in nood is en op je levenspad komt op dat moment je naaste wordt.

De Samaritaan deed dat. Hij werd geconfronteerd met nood, dacht niet aan eigen veiligheid of eigen portemonnee, maar toonde barmhartigheid.

Veel bijbeluitleggers zien trouwens in dit verhaal van de barmhartige Samaritaan een diepere les. Het gaat er niet alleen om voor wie jij barmhartig bent, alhoewel dat er zeker in zit, maar om de vraag of jij het wil toelaten dat Jezus jou barmhartigheid toont. In dat geval zijn wij die gewonde man. Wij liggen beroofd en berooid langs de weg. En de hulp komt dan uit onverwachte hoek. De Samaritaan staat model voor Jezus zelf. Hij komt langs, reinigt onze wonden, tilt ons op en brengt ons naar de herberg, naar het Vaderhuis. Hij betaalt voor ons. Hij redt ons uit onze verloren positie.

Ik sluit deze betekenis zeker niet uit. Jezus zelf is het toppunt van barmhartigheid. Zijn komst naar de wereld, Zijn totale wegcijferen van Zichzelf voor onze redding, het ondergaan van afwijzing en lijden om ons te bevrijden uit onze verloren toestand is pas echt barmhartigheid.

Nu zegt Jezus in de Bergrede dat wie barmhartig is, barmhartigheid zal geschieden. Ik heb, toen ik met de behandeling van de Bergrede begon, al gezegd dat alle eigenschappen van de Bergrede in feite Jezus' karakter weerspiegelen. Jezus is de zachtmoedige, de barmhartige, de reine van hart, de vredestichter, degene die vervolgd werd omwille van de waarheid. In feite zegt iedere zaligspreking dat in ons leven het leven van Jezus zichtbaar behoort te worden. Zalig ben je als de barmhartigheid van Jezus zichtbaar wordt in jouw leven. Deze barmhartigheid van Jezus kan alleen maar zichtbaar worden als je eerst zelf de barmhartigheid van Jezus ontvangen hebt. Dat je beseft dat die vraag van die Schriftgeleerde aan Jezus stelde eigenlijk een foute vraag is. Wat moet ik doen om eeuwig leven te ontvangen? Jij kunt helemaal niets doen. Je ligt langs de weg, beroofd en berooid. Jij moet niets doen, je moet iets laten doen. Je wonden moeten verzorgd, je moet van de straat opgepakt worden en in de herberg gebracht. Je hebt iemand nodig die voor jou betaald. Je hebt die hulp uit onverwachte hoek nodig. Je hebt Jezus nodig! En pas dan, als Jezus jou barmhartigheid heeft geschonken, ga je van binnenuit veranderen.

Dan ga je zijn hart en zijn karakter vertonen in een wereld die schreeuwt om barmhartigheid. En dat kost je wat..... Die Samaritaan was bereid het risico te nemen om zelf in elkaar geslagen te worden. Hij was bereid om de verzorging te betalen voor die wildvreemde man van een vijandig volk die maar zo op zijn pad kwam. Het is wel goed om te realiseren dat in de ogen van de Joden Samaritanen bastaards waren. Een mengvolk, ontstaan doordat tijdens de ballingschap verschillende volken in Israël zijn komen wonen en met elkaar vermengd zijn. Ook hun godsdienst was een mengmoesje van religies. Ze geloofden de boeken van Mozes, dat wel, maar aanbaden God op de berg Gerizim, in plaats van in Jeruzalem. En hun priesters waren Samaritanen in plaats van nakomelingen van Aäron. Samaritanen hadden er hun eigen draai aan gegeven. Een gruwel in de ogen van de gelovige Joden. In Jezus' verhaal toont deze aanhanger van een valse godsdienst barmhartigheid aan een kind van Abraham, Izaäk en Jakob.

In onze tijd komen er ook mensen onze kant op, mensen die in onze ogen, een valse godsdienst aanhangen. Berooid en soms halfdood liggen ze op de stranden van Europa. Sommigen van hen laten zelfs het leven bij de gevaarlijke overtocht. Hoe reageren wij? Gaan we aan de overkant voorbij en vinden we het vooral gevaarlijk voor ons eigen hachje. Of steken we de handen uit en tonen wij barmhartigheid, omdat we maar al te goed beseffen dat wij het zelf ook van barmhartigheid moeten hebben. Bij de Samaritaan wint de barmhartigheid het van de angst.....zalig de barmhartigen, zij tonen volgelingen van Jezus te zijn, zeker weten dat hen straks als Jezus komt, barmhartigheid geschieden zal.

AMEN